

lub inaczej

$$AZ = az_p \cdot l_p + az_a \cdot l_a + az_j \cdot l_j + az_m \cdot l_m \quad 43.$$

gdzie az - amperozwoje na 1 cm. długości dla danej części obwodu magnetycznego, a l - odpowiednie długości dróg magnetycznych.

Wielkość az bierzemy z tablic dla odpowiednich materiałów.

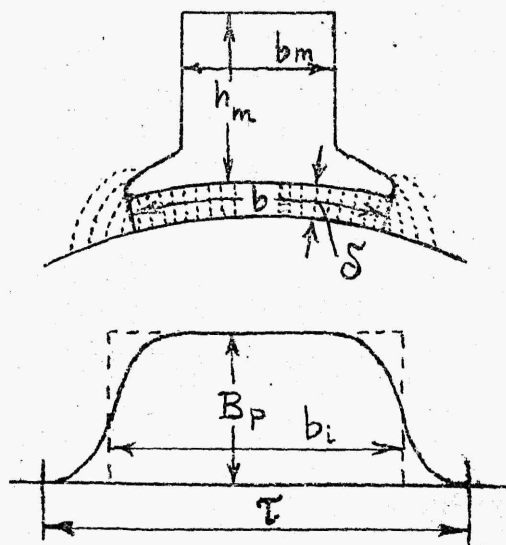
2. Teoretyczna długość

Łuku biegunowego i długość twornika.

Znając indukcję magnetyczną w szczelinie powietrznej możemy obliczyć wielkość strumienia magnetycznego, gdy dany będzie przekrój szczeliny powietrznej prostopadły do linii magnetycznych. W tym celu koniecznym jest mieć jeszcze dwie wielkości: t.j.w. długość obliczeniową łuku biegunowego $/b_1/$ i długość obliczeniową twornika $/l_1/$.

Iloczyn tych dwóch wielkości wyznacza przekrój szczeliny powietrznej.

Na rys.74 przedstawiony jest nabiegannik i krzywa rozprysku indukcji magnetycznej w szczelinie powietrznej. W celu określenia obliczeniowej /idealnej/ długości łuku $/b_1/$, wyznaczamy przy pomocy oscylografu pole ograniczone krzywą B i budujemy prostokąt równoważny o wysokości B_p ; podstawą tego prostokąta będzie właśnie szukana wielkość b_1 .

Rys. 74.

Kształt krzywej indukcji magnetycznej zależy jest od kształtu zabiegownika. Krawędzie zabiegowników są cokolwiek ścięte skośnie w celu otrzymania dobrych warunków komutacji i cichego biegu maszyny.

Przy obliczeniach można niekiedy przyjmować, że obliczeniowa długość łuku

biegunowego $/b_i/$ równa się długości rzeczywistej $/b/$, czyli

$$b_i \approx b$$

w rzeczywistości $b_i > b$.

Część obwodu twornika odpowiadająca jednemu biegunowi nazywa się podziałką biegunową

$$\tau = \frac{\pi \cdot D}{2p}$$

gdzie D - średnica twornika, p - liczba par biegunów.

Stosunek długości łuku biegunowego do podziałki biegunowej, nazywany współczynnikiem objęcia magnetycznego

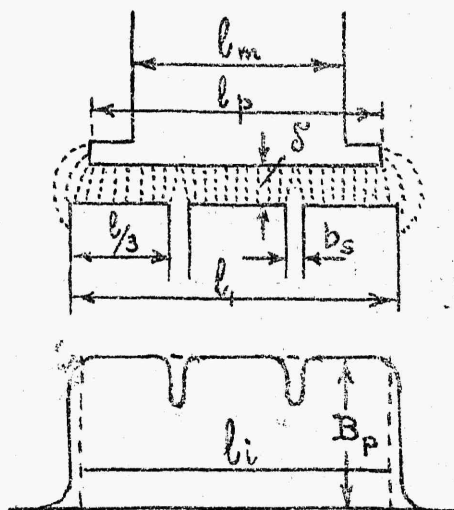
$$\alpha = \frac{b}{\tau}$$

Współczynnik ten waha się w granicach 0,6 - 0,8 i zależy od typu, wielkości i liczby biegunów maszyny.

Dla maszyn dwubiegunowych $\alpha = 0,7 - 0,8$

wielobiegunowych $\alpha = 0,6 - 0,75$

W celu wyznaczenia obliczeniowej długości twornika postępujemy analogicznie jak przy wyznaczaniu długości żurku biegunowego.

Rys. 75.

Na rys. 75 przedstawiony jest przekrój osiowy rdzenia i bieguna oraz pokazana jest krzywa rozpytywania indukcji magnetycznej w szczelinie powietrznej.

Przy pomocy oscylografu określamy pole ograniczone krzywą B i budujemy prostokąt równoważny o wysokości B_p ,

podstawa tego prostokąta będzie długością obliczeniową twornika $/l_1/$.

Przy obliczeniach niekiedy długość obliczeniową twornika przyjmujemy równą rzeczywistej długości rdzenia twornika l czyli

$$l_1 \cong l$$

Geometryczna długość rdzenia twornika l , jest zwykle większa od długości nabiegunka l_p dlatego, aby grubsze skrajne blachy rdzenia znajdowały się w słabszym polu magnetycznym gdyż w przeciwnym razie powstawałyby w tych blachach znaczne prądy wirowe.

Gdy oznaczymy przez b_s - szerokość jednego kanału wentylacyjnego, a przez n_s - liczbę tych kanałów to geometry-

czna długość rdzenia twornika

$$l_1 = l + n_s b_s$$

Zwykle przyjmujemy, że

$$l_i = l_1 + \left(\frac{1}{3} + \frac{2}{3}\right) n_s b_s$$

lub

$$l_i = \frac{l_p + l}{2}$$

Znając średnią indukcję magnetyczną B_p w szczelinie powietrznej możemy znaleźć tam wielkość strumienia magnetycznego jednego bieguna

$$\phi = b_1 \cdot l_1 \cdot B_p$$

Ponieważ między blachami rdzenia znajduje się cienka warstwa izolacji co wpłynie na zmniejszenie długości l wobec tego efektywny przekrój szczeliny powietrznej będzie mniejszy od obliczeniowego $b_1 \cdot l_1$ skąd strumień

$$\phi = k_2 \cdot b_1 \cdot l_1 \cdot B_p \quad 43.$$

gdzie k_2 - współczynnik zmniejszenia przekroju szczeliny powietrznej skutkiem izolacji między blachami rdzenia i wynosi około 0,9, a więc długość żelaza twornika $l_2 = 0,9 l$.

3. Amperozwoje szczeliny powietrznej

Aby strumień magnetyczny ϕ dwa razy przeprowadzić przez szczelinę powietrzną o długości konieczną będzie liczba amperozwojów

$$AZ_p = 0,8 \cdot B_p \cdot 2\delta = 1,6 \cdot \delta \cdot B_p \quad 44.$$